

**MESURES D'ACOMPANYAMENT ALS ENS
LOCALS DAVANT ELS EFECTES DE LA
CRISI ECONÒMICA**

**Diputació
Barcelona**

Març de 2009

Índex

1. Introducció	3
2. Accions contingents del primer trimestre de 2009	7
▪ Mesura 1. Pla de Concertació. Programa Complementari d'Assistència amb motiu del temporal de vent.....	7
▪ Mesura 2. Pla de Concertació. Programa Complementari d'Assistència Al Fons Estatal d'Inversió Local (FEIL)	8
▪ Mesura 3. Pla de Concertació. Programa Complementari del Pla de Concertació de continuïtat en l'impuls econòmic i de foment de l'ocupació en l'àmbit dels camins i els ateneus i casals locals	8
3. Noves accions a incloure en el pressupost 2009	10
▪ Mesura 1. Contractació de persones per realitzar treballs en les zones d'influència de la xarxa de carreteres locals	10
▪ Mesura 2. Contractació de persones per realitzar treballs per al compliment de les obligacions municipals relacionades amb la prevenció d'incendis forestals i la gestió dels boscos dels seus municipis	11
▪ Mesura 3. Ampliació de la dotació pressupostària complementària als fons del FSE per al projecte ILOQUID	12
▪ Mesura 4. Programa per reforçar els serveis locals d'ocupació	12
▪ Mesura 5. Xarxa d'agents de dinamització turística local de qualitat	13
▪ Mesura 6. Programa per assegurar la suficiència alimentària en el període 0-3 a les escoles bressol municipals	14
▪ Mesura 7. Programa de suport als ajuntaments per a ajuts d'urgència social a les famílies.....	15
▪ Mesura 8. Programa de suport a les entitats socials que treballen per a la inclusió social	16
▪ Mesura 9. Pla de Concertació. Programa Complementari de Despesa Corrent (25% del fons) inclòs en les inversions del Pla de Concertació	16

1. Introducció

Elements de context

La crisi econòmica per la que travessa el nostre país està afectant de manera important les economies locals en general, i les dels 311 ajuntaments de la nostra província en particular, tant pel que fa als seus comptes com a les dades d'activitat i de mercat de treball.

Al mes de febrer del 2009 es registraven 357.229 persones aturades (un increment del 62,23% respecte del febrer del 2008) de les quals 65.590 eren estrangeres (un increment del 107,65%). La taxa d'atur registrat s'ha incrementat en quatre punts percentuals, passant del 8% al 12,33%.

En paral·lel, entre el quart trimestre del 2007 i el quart trimestre del 2008 s'ha produït una reducció d'un 5% de les empreses registrades a la Seguretat Social (9.493). D'altra banda, també s'han reduït en un 5% el percentatge de persones assalariades (98.031) i en un 2% la proporció de persones autònomes (9.188), en el mateix període. En aquest sentit, hem passat de disposar d'una taxa d'ocupació del 72,9% al quart trimestre del 2007 (que assolía els reptes de Lisboa) a una taxa de 68,9% al quart trimestre del 2009, per tant quatre punts percentuals menys.

Els serveis socials bàsics dels ajuntaments estan rebent la primera demanda de suport per part de la ciutadania, que busca en els poders públics l'emparament a la seva situació. Per tant, ha crescut el nombre de persones usuàries de serveis socials, la urgència de les necessitats i les llistes d'espera, que superen ja els dos mesos. Es detecta un nou perfil d'usuari/ària de serveis socials: unitats familiars amb tots els membres actius a l'atur, amb prestacions i subsidis molt per sota dels seus ingressos anteriors i amb una forta càrrega de despesa centrada principalment a l'habitatge habitual. Aquesta situació fa necessari reforçar molt especialment el suport a les famílies i fer-ho des d'una perspectiva normalitzadora, i no estigmatitzant; des d'una vessant de dret i no assistencialista. Coincidint aquests fets en un moment en què els serveis socials són un dret universal i estan obligats a realitzar prestacions d'urgència social.

És en l'escala local on es cultiva i es desenvolupa l'esperit emprenedor, on sorgeixen les iniciatives empresarials, on s'estableixen les relacions entre empreses i persones treballadores, on es produeix prioritàriament la recerca de feina o l'establiment del propi negoci.

El pressupost del 2009 s'elabora per afrontar els primers símptomes de la crisi

El pressupost de la Diputació de Barcelona per al 2009 es va elaborar seguint una sèrie de criteris acordats per l'equip de govern, tot tenint en compte aquestes excepcionals circumstàncies econòmiques. S'ha treballat en la direcció de la reducció de les despeses corrents en: publicitat, propaganda i protocol; reunions, conferències i exposicions; dietes i locomoció; disminució de subvencions a entitats privades (excepte aquelles dedicades a l'àmbit social i ocupacional); i despeses de membres de govern i directius. També en el capítol d'inversions s'han reduït les partides referides a: restauració monumental i inversió nova en maquinària; i instal·lacions i utilitatge. Alhora, s'han periodificat les inversions en: equipaments i programari d'informàtica, obres públiques i el fons bibliogràfic i audiovisual.

Tot i les circumstàncies excepcionals, aquest mateix pressupost 2009 es va marcar com a principal objectiu que els municipis no haguessin de reduir, també, els ingressos corrents i de capital procedents de la Diputació. Per tant, s'han mantingut els compromisos amb el món local en el sentit següent:

- a) Complir tots els preacords del Pla de Concertació_inversions del mandat 2008-2011.
- b) Mantenir una dotació igual a l'any 2008 en la convocatòria del Pla de Concertació_Suport Serveis i Activitats per a l'any 2009.
- c) Mantenir les consignacions dels programes de suport al finançament municipal (Programa de Crèdit Local i Caixa de Crèdit) com instruments que han de complementar a les inversions municipals, tot tenint en compte les dificultats que poden trobar els ajuntaments per accedir a noves línies de crèdit.
- d) Incrementar les polítiques de benestar social, especialment aquelles lligades a la dependència (assistència domiciliària, teleassistència...)
- e) Incrementar les polítiques de promoció a l'ocupació.

Nous condicionants i aflorament dels efectes de la crisi

No obstant, conforme han anat passant els mesos, aquesta situació econòmica i laboral actual s'ha traduït en un empitjorament de les condicions de vida d'un nombre creixent de ciutadans i ciutadanes, provocant un increment de les situacions de vulnerabilitat. S'han multiplicat molt ràpidament (sobretot entre els mesos de gener i febrer) les dificultats de cobriment de les necessitats bàsiques de

subsistència. Així com també, s'ha produït un increment en la inestabilitat laboral que s'ha traduït en un augment notable de la desocupació.

És en aquesta darrera direcció, que des del Govern de l'Estat es va llançar, a finals del 2008, el Fons Estatal d'Inversió Local amb una dotació de 8.000 milions d'euros. Aquest fons està destinat a que els ajuntaments d'Espanya poguessin realitzar obra pública, convertint-se en un dinamitzador del mercat econòmic, sobretot de les empreses de la construcció, que tenen un important jaciment d'ocupació.

La Diputació, tres dies després de l'anunci del Ministeri d'Administracions Públiques, creava una Oficina perquè els ajuntaments de la província poguessin preparar els projectes i seleccionar les actuacions, fent factible l'arribada del màxim d'inversió a la província de Barcelona i, per tant, que l'impacte en l'ocupació fos el més gran possible.

Enmig de tot aquest context de crisi econòmica i augment de les necessitats socials va succeir un fet imprevisible: l'esclafit de vent en els dies 24 i 25 de gener d'enguany. Davant de les destrosses provocades per aquesta catàstrofe climatològica, els ajuntaments de la província van haver de reaccionar de forma ràpida i contundent. Un cop més han estat els poders públics locals els encarregats de restablir les vies de comunicació i el funcionament dels pobles i ciutats. També, en aquest cas, la Diputació de Barcelona, coneixedora de la situació precària de les hisendes locals, ha donat suport als ajuntaments obrint una línia específica d'ajuts per sufragar les despeses ocasionades pel temporal de vents, així com una línia d'assistència tècnica encaminada a poder fer la valoració de danys.

Una necessària consolidació de línies de treball i una aposta per noves mesures contingents

Tots aquests elements de context, alguns nous (el FEIL, les ventades, l'increment i profundització de la crisi) i altres, ja previstos inicialment en el pressupost 2009, són la raó per la qual la Diputació proposa emprendre un seguit d'accions, en la direcció de consolidar i redimensionar algunes de les línies ja prioritzades en l'actual pressupost, amb responsabilitat, compromís, rigor i austeritat. D'altra banda, en la mateixa línia proposa accions contingents, pal·liatives i amb voluntat d'aplicar-se de manera excepcional en aquesta anualitat 2009. Totes les mesures estan orientades a donar suport als ens locals en tots els àmbits d'actuació que es deriven de l'impacte de la crisi econòmica i en proporcionar models i metodologies d'intervenció als gestors públics municipals.

En el document que ara s'exposa hi ha una relació de les accions ja previstes en l'actual pressupost 2009, que cal consolidar i reforçar i que s'assenten sobre quatre dimensions:

- a) accions en la direcció de garantir la inversió municipal;
- b) accions en la direcció de fomentar l'ocupació;
- c) accions en la direcció de dotar als municipis de dispositius o serveis en polítiques d'ocupació i inserció laboral;
- d) i, finalment, accions en la direcció de pal·liar els efectes de la crisi tant en l'àmbit de les famílies, com en l'àmbit de les empreses, com en el de la convivència.

Finalment, el document recull un seguit de mesures contingents, per aquest any 2009, amb tres objectius:

- a) generar nova ocupació,
- b) pal·liar els efectes de la crisi en les famílies,
- c) i facilitar als ajuntaments el finançament de l'increment de despeses en polítiques de benestar social, que s'han hagut d'articular per fer front els efectes de la crisi econòmica.

Un full de ruta per al 2009 i un observatori constant de la realitat

Amb aquest compendi d'iniciatives, la Diputació de Barcelona consolida el seu full de ruta per al 2009 amb totes les mesures que donen resposta a les necessitats dels ens locals de la província. I, així mateix, analitzarà de manera continuada l'evolució d'aquesta situació canviant i dinàmica, amb l'objectiu d'adequar a cada moment la resposta més adient per a les necessitats dels ciutadans i de les ciutadanes de la província i establir les prioritats que han de regir l'elaboració del pressupost 2010.

2. Accions contingents del primer trimestre de 2009

Mesura 1

Pla de Concertació. Programa Complementari d'Assistència amb motiu del temporal de vent

Objectiu:

Donar suport tècnic i econòmic als municipis per millorar la situació generada pel temporal de vent.

Descripció:

- Assistència econòmica per fer front a les despeses extraordinàries en treballs i serveis de restitució de la funcionalitat bàsica dels vials i del medi urbà.
- Assistència tècnica per a la valoració dels danys causats pel temporal de vent en equipaments i infraestructures de titularitat municipal, a través dels corresponents serveis tècnics de la Diputació de Barcelona.

Dotació econòmica: 4 M€

Calendari: Febrer – abril 2009

Àrea gestora:

Àrea de Presidència
Coordinació de Concertació i Assistència Local
Rbla. de Catalunya, 126 5a planta
08008 Barcelona
Tel. 934 022 209 / Fax. 934 022 115
c.cal@diba.cat / www.diba.cat

Mesura 2

Pla de Concertació. Programa Complementari d'Assistència al Fons Estatal d'Inversió Local (FEIL)

Objectiu:

Donar suport tècnic i econòmic als municipis per a la redacció de projectes executius i direccions d'obra del FEIL.

Descripció:

Es proposa desenvolupar una línia específica d'ajuts tècnics i econòmics per a la redacció de projectes executius i direccions d'obra del FEIL.

Dotació econòmica: 3 M€

Calendari: Gener – abril 2009

Àrea gestora:

Àrea de Presidència
Coordinació de Concertació i Assistència Local
Oficina d'Assistència al Fons Estatal d'Inversió Local
Rbla. de Catalunya, 126 5a planta
08008 Barcelona
Tel. 934 022 257 / Fax. 934 022 115
assistenciafeil@diba.cat / www.diba.cat/assistenciafeil

Mesura 3**Pla de Concertació. Programa Complementari del Pla de Concertació de continuïtat en l'impuls econòmic i de foment de l'ocupació en l'àmbit dels camins i els ateneus i casals locals****Objectiu:**

Afavorir inversions que contribueixin a dinamitzar a curt termini l'activitat econòmica, incidint directament en el manteniment i generació d'ocupació en l'àmbit local.

Descripció:

Es proposa l'impuls d'un programa complementari que permeti :

- En el cas dels equipaments cívics, socials i culturals de propietat privada i d'ús públic, amb especial èmfasi en la garantia de la cohesió social, mitjançant el reforçament del teixit de serveis públics que eviten la segregació dels col·lectius desfavorits.
- Pel que fa als camins locals, especialment l'enfortiment del reequilibri territorial, mitjançant la major dotació dels municipis petits i els allunyats de l'entorn metropolità, en actuacions que poden generar ocupació.

Dotació econòmica: 5 M€

Calendari: Juny i setembre 2009

Àrea gestora:

Àrea de Presidència
Coordinació de Concertació i Assistència Local
Rbla. de Catalunya, 126 5a planta
08008 Barcelona
Tel. 934 022 209 / Fax. 934 022 115
c.cal@diba.cat / www.diba.cat

3. Noves accions a incloure en el pressupost 2009

Mesura 1

Contractació de persones per realitzar treballs en les zones d'influència de la xarxa de carreteres locals

Objectiu:

Reduir els risc d'incendis, fent que l'àrea d'influència de les carreteres actuï com a tallafoc, i renovar elements de seguretat viària.

Descripció:

Es proposa sanejar l'entorn físic de les carreteres i millorar els elements de seguretat. Les actuacions faran referència a :

- Neteja, restitució i/o senyalització vertical i balissament.
- Eliminació de vegetació a l'entorn de les obres de fàbrica.
- Eliminació de vegetació dins el domini públic.

Dotació econòmica: 3 M€

Calendari: A partir de setembre de 2009, un cop finalitzades les tasques de la Diputació de Barcelona relatives a la campanya de prevenció d'incendis forestals.

Àrea gestora:

Àrea d'Infraestructures, Urbanisme i Habitatge
C/ Comte d'Urgell, 187, 4a planta
Edifici del Rellotge
08036 Barcelona
Tel. 934 022 476 / Fax: 934 022 053
a.infraestructures@diba.cat / www.diba.cat

Mesura 2

Contractació de persones per realitzar treballs per al compliment de les obligacions municipals relacionades amb la prevenció d'incendis forestals i la gestió dels boscos dels seus municipis

Objectiu:

Prevenir incendis forestals i gestió dels boscos dels municipis.

Descripció:

Es proposa reforçar els següents plans: Pla Municipal de Prevenció d'Incendis Forestals (PPI); Pla de Prevenció d'Incendis en Urbanitzacions (PPU) i Plans Marc de restauració i millora forestal (PMF).

Les tipologies de treballs a realitzar en aquest àmbit són les següents:

- Construcció noves seccions de servei pistes forestal (PPI)
- Manteniment actuals seccions servei pistes forestal (PPI)
- Construcció franges perimetrals urbanitzacions (PPU)
- Tractament parcel·les no edificades (PPU)
- Selecció de tanys (PMF)
- Aclarides regeneració (PMF)
- Adaptació model silvícola (PMF)

Dotació econòmica: 2 M€

Calendari: A partir de setembre de 2009, un cop finalitzades les tasques de la Diputació de Barcelona relatives a la campanya de prevenció d'incendis forestals.

Àrea gestora:

Àrea d'Espais Naturals
C/ Comte d'Urgell, 187, 3a planta
Edifici del Rellotge
08036 Barcelona
Tel. 934 022 489 / Fax: 934 022 439
a.espaisn@diba.cat / www.diba.cat

Mesura 3

Ampliació de la dotació pressupostària complementària als fons del FSE per al projecte ILOQUID

Objectiu:

Incrementar l'impacte en la creació de llocs de treball i l'absorció de persones aturades cap al sector de serveis d'atenció a les persones.

Descripció:

Es proposa cercar fórmules per reduir el cofinançament dels ens locals, amb una major aportació de la Diputació, per accedir a aquests fons. Amb aquesta mesura podran participar un major nombre d'ens locals, especialment els més petits i amb menors recursos financers. D'altra banda, es generarà un major impacte en nombre de llocs de treball creats.

Dotació econòmica: 1.235.289 €

Calendari: Durant la vigència del programa.

Àrea gestora:

Àrea de Desenvolupament Econòmic
Travessera de les Corts, 131 - 159
Recinte Maternitat - Pavelló Mestral
08028 Barcelona
Telèfon: 934 022 227
Fax: 934 022 785
a.desenv.econ@diba.cat / www.diba.cat

Mesura 4

Programa per reforçar els serveis locals d'ocupació

Objectiu:

- Reforçar els serveis locals d'ocupació davant el creixement del nombre de persones usuàries d'aquests serveis.
- Reforçar les activitats de formació per a persones en atur.

Descripció:

- Suport econòmic als ens locals per a la contractació de nou personal.
- Assistència tècnica i formació per a la seva immediata incorporació als serveis locals d'ocupació.
- Formació en desenvolupament d'habilitats, i tècniques de recerca de feina.

Dotació econòmica: 3 M€

Calendari: A partir d'abril de 2009

Àrea gestora:

Àrea de Desenvolupament Econòmic
Travessera de les Corts, 131 - 159
Recinte Maternitat - Pavelló Mestral
08028 Barcelona
Telèfon: 934 022 227
Fax: 934 022 785
a.desenv.econ@diba.cat / www.diba.cat

Mesura 5**Xarxa d'agents de dinamització turística local de qualitat****Objectiu:**

- Millorar l'atenció i la recepció dels visitants als territoris turístics de la província.
- Reforçar les estructures de gestió tècnica dels principals municipis turístics i dels consorcis de promoció turística, de cara a preparar una oferta turística de qualitat més diversificada i més ben coordinada, per tal d'oferir unes propostes o paquets turístics més atractius i competitius.

Descripció:

Dotar de més recursos tècnics, aptes per a fer bé la feina (especialment durant els mesos de major afluència de visitants), a les prop de 80 Oficines d'Informació Turística existents.

Dotació econòmica: 200.000 €

Calendari: A partir de juny de 2009

Àrea gestora:

Àrea de Desenvolupament Econòmic
Travessera de les Corts, 131 - 159
Recinte Maternitat - Pavelló Mestral
08028 Barcelona
Telèfon: 934 022 227
Fax: 934 022 785
a.desenv.econ@diba.cat / www.diba.cat

Mesura 6

Programa per assegurar la suficiència alimentària en el període 0-3 a les escoles bressol municipals

Objectiu:

Assegurar la suficiència alimentària en el període 0-3 a les escoles bressol municipals.

Descripció:

Pel que fa al nombre de famílies usuàries d'escoles bressol susceptibles de percebre l'ajut, es proposa prendre com a referència el percentatge registrat d'atur en cada municipi.

Dotació econòmica: 870.000 €

Calendari: A partir d'abril de 2009

Àrea gestora:

Àrea d'Educació
C/ Urgell, 187
Escola Industrial - Edifici 25
08036 Barcelona
Tel. 934 022 474 / Fax: 934 022 498
a.educacio@diba.cat / www.diba.cat

Mesura 7

Programa de suport als ajuntaments per a ajuts d'urgència social a les famílies

Objectiu:

Donar suport als Serveis socials bàsics en la gestió de prestacions d'urgència social per donar cobertura a necessitats greus i que afecten a les condicions de vida dels ciutadans i de les ciutadanes.

Descripció:

Podran ser beneficiaris els ajuntaments de la província de Barcelona, excepte la ciutat de Barcelona. Tot els ajuntaments beneficiaris tenen garantida una aportació econòmica tenint en compte una ràtio poblacional de població menor de 65 anys, amb cinc trams diferenciats, segons el padró de l'1 de gener del 2008: municipis menors de 5.000 habitants, de 5.000 a 20.000, de 20.000 a 50.000, de 50.000 a 100.000 i de més de 100.000 habitants. Es proposa:

- Pagament de serveis d'acolliment residencial d'urgència (prioritàriament famílies amb menors); d'escola bressol; de menjador escolar; d'activitats extraescolars i de lleure infantil; i d'adquisició de béns i serveis de primera necessitat (banc d'aliments, xec per la compra d'aliments, aliment i higiene de la petita infància, llibres escolars).
- Atorgament d'ajuts econòmics individuals o familiars per a casos d'urgència social: lloguer, subministraments bàsics, allotjament temporal, alimentació.
- Atorgament d'ajuts econòmics a les entitats socials per a la provisió de béns i serveis de primera necessitat.

Dotació econòmica: 6 M€

Calendari: A partir d'abril de 2009

Àrea gestora:

Àrea de Benestar Social
Pg. de la Vall d'Hebron, 171
Recinte Mundet
08035 Barcelona
Tel. 934 022 470 / Fax. 934 022 492
a.benestars@diba.cat / www.diba.cat

Mesura 8

Programa de suport a les entitats socials que treballen per a la inclusió social

Objectiu:

Donar suport a projectes i serveis d'inclusió social.

Descripció:

Es proposa donar suport econòmic a aquestes entitats i l'establiment de mecanismes de coordinació amb els serveis socials, necessari per a atendre de forma més eficaç i àgil a totes les demandes.

Dotació econòmica: 700.000 €

Calendari: A partir de juny de 2009

Àrea gestora:

Àrea de Benestar Social
Pg. de la Vall d'Hebron, 171
Recinte Mundet
08035 Barcelona
Tel. 934 022 470 / Fax. 934 022 492
a.benestars@diba.cat / www.diba.cat

Mesura 9

Pla de Concertació. Programa Complementari de Despesa Corrent (25% del fons) inclòs en les inversions del Pla de Concertació

Objectiu:

Reforçar els recursos destinats a les despeses ocasionades per la crisi en l'àmbit del benestar social.

Descripció:

Es proposa destinar fins a un màxim del 25% dels recursos d'inversió a les despeses directes ocasionades per la crisi en l'àmbit del benestar social: banc d'aliments; xec per la compra d'aliments; ajuts al pagament de l'habitatge; ajuts al pagament de subministraments (aigua, gas, electricitat); allotjament d'urgència

i temporal i serveis bàsics a la infància (higiene petita infància, beques de menjador escolars, beques de menjador d'escola bressol, beques de llibres, ajuts per a l'escoles bressol; activitats extraescolars i també de lleure en període vacacional).

D'altra banda també inclou les accions vinculades a la promoció de la cohesió i la convivència com ara la contractació de serveis de mediació ciutadana i el desenvolupament dels programes d'acollida i integració dels immigrants.

Àrea gestora:

Àrea de Presidència
Coordinació de Concertació i Assistència Local
Rbla. de Catalunya, 126 5a planta
08008 Barcelona
Tel. 934 022 209 / Fax. 934 022 115
c.cal@diba.cat / www.diba.cat

www.diba.cat/mesurescrisi